



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Exemplorum Libri Tres

Liber Primus Siue Vis Et Virtus Exemplorum, Hoc est, Solatia Et Documenta  
- Hæc Moribus, Illa Temporibus Nostris Adhibita

**Stengel, Georg**

**Ingolstadii, Anno M.DC.L.**

Caput XXIV. Societate, ope, & Charitate Christi, omne nobis onus  
dulcescere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48162](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48162)

CAPVT XXIV.

Societate, ope, & charitate Christi omne nobis onus dulcescere.

**H**A vis est exempli, vt nullo negotio socios in conuictum perducatur. Quàm citò impatientiam ab impatientibus discimus? cur non etiam sic discimus virtutem res aduersas tolerandi? Bos bouem excitat, sub eodem iugo arantem: miles militem exhilarat in eodem ordine stantem; & apud nos nihil efficit Christus tam fideliter collaborans? neque collaborans tantùm, sed etiam mirificè corroborans? Catonis ad suos milites, in Africa, cum arenis & anguibus luctantes, apud Lucretium oratio est:

*Serpens, sitis, ardor, arena,*

*Dulcia virtuti: gaudet patientia duris.*

Fictum illud gaudium fuit, simulata dulcedo, vt profani homines inanem constantiæ fumum potiùs, quàm famam aucuparentur. Non enim eò natura omni suo conatu potest peruenire, vt persecutione gaudeat, quam felicitati suæ videt inimicam. Ignorârunt hoc prisca Philosophi, nesciuit Aristoteles, non intellexit Plato, falsum censuit Anaxagoras, stultum Epicurus. Nam, teste S. Cypriano, *apud Gentiles tam falsa est patientia, quàm sapientia.* At *Christiana patientia*, inquit Tertullianus, *caelestis est, & vera; Gentium falsa & probrosa, quæ tanti boni nomen fœdis operationibus occupant: patientes rivalium, & diuitum, & inuitatorum, impatientes solius Dei viuunt.* Nempe quidquid patiuntur, famæ gratiâ patiuntur, quæ & vana est, & tam potens non est, vt possit aduersa dulcia facere: vnde cum cessat spes famæ, cessat patientia, & vulnus in anima perseuerat.

I.  
S. Cyprian.  
lib. de patient.

Tertull. lib.  
de patient.  
cap. 16.

Tendentibus ad supplicium, vt hodie multis in locis, ita & olim vinum propinabatur, quod Amos *vinum damnatorum* appellat: eo vino id veteres conabantur efficere, vt damnati mortem alacriùs obirent, aut sanguine exhilarato, aut ratione extinctâ. At quæ hæc est consolatio? quis iste modus animandi; vt non doleas, tollere rationem; atque ex homine bestiam facere, quæ non intelligat, quid sit esse patientem? quæque dum ad mortem rapitur, mortem æternam mereatur; vt iam verè dicatur bibere

II.

Amos 2, 8.

vinum

Laërt. lib. 2. *vinum damnatorum?* Quantò satius esset, cum Socrate, venenum potius, quàm vinum tale bibere? Et quamuis Philosophicum illum Trismegisti, aut Pimandri craterem habere te putes, quæ virtus est illa, quæ in sanguinis consistit exhilaratione? nec diutius durat, quàm quoad vinum exhalat? Ideirco neque Christus, cum ei in cruce constituto vinum myrrhatum offerrent, voluit bibere: vt doceret, scilicet, hilaritatem inter aduersa non è vino, sed è cælo trahendam; nihilque nos, aut certè nimis parum iuari, si ad virtutem roborandam vtamur solatijs creaturarum. Quod tamen, prò dolor, nimis est frequens, & plenum vanitate; perindeque, ac si cæcus à claudo portari, aut claudus à cæco duci velit. Vt ferrum testæ non vnitur, ita neque res diuinæ humanâ fragilitate fulciuntur. Plumeis, non plumbeis alis est volandum. Non leuant in altum, sed in profundum deprimunt virtutem conuiuia & comotationes; neque incitant, sed compedes induunt patientiæ Christianæ laudis dicam, an adulationes amicorum, quæ molliunt animos, & obducunt Cimmeriâ quadam nocte cæcitatibus. Sicut & illa Teucris Lyæo madentis oratio: *O fortes peioraq; passi Mecum sape viri, nunc vino pellite curas.* Ex quo Epicureû illud Venusini Vatis documentû lib. 1. Carm. od. 7.

*Sic tu finire memento*

*Tristitiam vitæq; labores*

*Molli, Plance, mero.*

Non enim hoc fortes facere, sed animi magnitudinem inflectere, sed rationem sopire, vt eiusmodi homo antè trucus fiat, quàm nihil triste sentiat. Scimus quidem dandam *sceram mœrentibus*; sed nusquam in diuinis litteris iubemur mœrentes inebriare. Non ergo rectè iuuat Mundus, qui iuuando excæcat.

III.

Hebr. 13. 1.

At verò quem Deus iuuat, eius mentem cælestis doctrinæ luce, & voluntatem supernaturalis gratiæ rore adeò altè euehit, vt *aspiciens in auctorem fidei, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, per patientiam illius instructus currat*, atque de malo nature, contra ipsam naturam gaudeat. Sicut enim rotæ in curru, vbi exarscunt, stridorem edunt; axungia verò perunctæ leni celerique motu prouehuntur, etiam sub quocumque plaustrî onere, sub quo prius gemuerunt: ita hominum natura, Christi, hoc est, *vncti* exemplo,

exemplo, & diuini Spiritus vnguine delibuta, sub tribulatione gemere desinit, gaudere incipit, & seipsa fortior euadit. Atque vel hinc verum est, quod Apostolus ait, plus, quam in Adamo perdidimus, virtutis nos à Christo accepisse. Quippe vel idcirco etiam permisit Deus lapsum Adami in peccatum, & per peccatum in mortem, omnisque generis calamitatem, vt quasi peritissimus medicus, in his calamitatibus exsuperandis, vim gratiæ suæ ostenderet, quantumque pharmacum sit patientia Christiana, demonstraret. Siquidem patientiæ vis, in statu innocentiae, tamquam ab omni tribulatione immuni, locum habere non potuisset. Sub iugum ergo calamitatis, à peccato, missi sumus; at per Christum patientiæ virtutem accepimus, quâ iugum illud adeò inungitur, vt Seruator dicere non dubitet, *Iugum meum suauis est.* Et hinc per Isaiam spondit: *Computrescet iugum à facie olei, ita vt iugum esse desinat; & , sicut abundant passiones Christi in nobis: ita & per Christum abundet consolatio nostra.*

Rom. 5. 15.

Matth. 11. 30.

Isa. 10. 27.

2. Cor. 1. 5.

Quocirca D. Hieronymus in illud, *Gratias agentes semper pro omnibus*, rectè scribit: *Christianorum propria virtus est, etiam in his, qua aduersa putantur, gratias agere Creatori. Iuxta Apostolum hac virtus est maxima, vt in ipsis periculis atque miseris gratia Deo referantur, & semper dicamus: Benedictus Deus: minora scio sustinere, quam meror; hac ad mea peccata parua sunt, nihil mihi dignum redditur. Hic animus Christiani est, hic crucem suam tollens sequitur Salvatore, quem nec orbitas, nec damna debilitant: quem, vt ait Flaccus, si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruina. Quid multa? si nobis Deus onus imponit, non solum per Christum dat vires & exemplum, sed etiam amantissimum se patrem profitetur, qui non vult importabili iugo nos grauare, nec patietur nos tentari supra id, quod cum eius gratiâ possumus: sicut neque Abraham Isaac filio maiorem lignorum fascem imposuit, quam ferre poterat. Quæ sanè sarcina, etsi fortasse montem ascensuro grauissima videri potuisset, alacri tamen animo est gestata; dum Isaac eam sibi non ab inimico aut tyranno iniectam, sed à benignissimo patre impositam cogitauit. Feremus ergo & nos æquo animo, quidquid nobis Christus imponet, quouis patre benignior, quouis fratre amantior, si eius erga nos amorem etiam atque etiam*

IV.

S. Hieron. in

Ephes. 5. 20.

1. Cor. 10. 13.

Genes. 22.

expen-

expendamus, amoriq̄ue amorem rependamus. Occinet proinde quisque sibi illud: *Tu nequa parentis Iussa time, neu praeceptis parere recusa.* Onus omne portasti, si amasti.

V.

Amanti enim nihil difficile. Dulcis est amor, condit acerbissima: fortis est, vincit grauiissima: mollis est, suffulcit, velut pluma, aut lana, durissima: melleus est, temperat amarissima.

S. August. de  
Sanct. Virgi-  
nitat.

*In eo enim quod amatur, aut non laboratur, aut labor amatur.* Quàm luculentum eius rei exemplum pingit Musæus Poëta in Leandro? qui Erûs puellæ amore captus, ex Abydo Asiæ Oppido in Hellepontii littore sito, non dubitauit se tumido & impacato mari committere, ac intempestâ nocte per decumanas procellas vsque in Sesti oppidum ad eam tranare, non solùm ventis minitantibus, sed etiam nocturnis tenebris formidinem augmentibus. Non ergo hunc longa maria fatigauerunt, amore vires suppeditante; non falsi fluctus absterruerunt, amore saccharum aspergente: non

Cant. 8. 6.

ipsum præsentissimum mortis discrimen remoratum est, quia *fortis, ut mors dilectio*, etiam profana, effecit, vt & mortem, & periculum omne contemneret. Et quid opus fabulis hanc rem confirmare? nõne in diuinis litteris traditur, Iacobum illum toto septennio, & septennio, durissimam in pastoritia vita seruitutem

Gen. 29. 20.

seruuisse, & *videbantur illi pauci dies, pro amoris magnitudine?* Ita Rachelis amor laborem omnem, quasi per compendia contraxit. Neque necesse est longius ire,

Horat. lib. 1,  
ode. 2.

*Multos castra iuuant, & lituo tubæ  
Permistus sonitus, bellaq̄, matribus  
Detestata, manet sub Ioue frigido  
Venator teneræ coniugis immemor.*

VI.

Nimirum & militem victoriæ amor facit pugnis atque prælijs, & venatorem spes prædæ etiam hieme & frigore delectari. Denique quos non labores, quas molestias non subit mater amore filij? non illam tædet vigilare, non somnos rumpere, non noctu surgere, non sordidissima, & abiectissima quæque facere, quia filium amat. Amemus & nos Christum, & amore Christi laborem amabimus, maria tranabimus, lustra tota, immo tota sæcula tolerabimus, in illius seruitute; neque vulnera, neque frigora perterrefacient, amore diuino calentes. Denique *Quis nos separabit à*

Rom. 8. 35.

bit à

bit a charitate Christi? tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius? sicut scriptum est: Quia propter te mortificamur tota die: estimati sumus sicut oves occisionis, sed in his omnibus superabimus propter eum, qui dilexit nos; nec iam calicem, quem ille bibit, respuemus, dilectione tanta temperatum.

Est elegans apud aurei oris scriptorem, Chrysoftomum, medici artificium, quo deceptus febriciens hausit ingratum sibi, sed salutare pharmacum. Imbuerat enim ille Machaon testam recens coctam & calentem generosissimi vini odore, in eoq; medicamentum diluit. Aeger simul ori vas admouit, falsus odore, vini bibit medicatam potionem, iuratus se vinum bibisse, & reualuit. Hoc ingenio vsus est etiam animarum nostrarum archiaterus felleam crucis potionem mellitissimo amore miscuit, vt iam Christum amantibus omnis amaritudo, illius causâ suscepta, dulcis videatur, & vel idcirco passionem suam calicem appellauit, vt, sicut homines inter bibendum hilares sunt, ita quoque sint inter patiendum.

VII,

CAPVT XXV.

Christi cum gaudio patientis exemplum.



Agno in bellis solatio esse solet, si spes sit auxiliarium copiarum; maiori, si Princeps ipse cum copijs illis fit aduenturus; maximo denique, si Princeps non solum adfit vnâ proeliaturus, sed si ipse agmen ducat, si primus stet in acie, si ante omnes dimicet, si vulnera lætanti vultu excipiat. Nulla tuba altiùs penetrat ad accendendum in milite animum Martium, quàm eiusmodi Ducum exempla. Multùm profectò confert ad incitamenta virtutum, ait S. Chrysoftomus, magistrum luctantem indefinenter aspicere, nec cedentem. Igitur & de ista virtute Christus est amandus atque imitandus; qui consolatur nos in tribulatione nostra, supponens manum suam auxiliatricem, & ita consolatus est, vt cùm Passionis tempore classicum caneretur, neque depacisci mortem cuperet, neque vultuosus astaret, neque trepidè fatale lignum susciperet.

I.

S. Chrysoft.  
2. ad Timoth.  
hom. 4.

In qua re diligenter obseruanda magnum positum esse mo-

M

mentum,

II,